

UDK: 821.512.133.09

Nargiza PULATOVA,
O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti assistenti
E-mail: nnegmatovna1985@mail.ru

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori U.Qarayev taqrizi asosida

**BADIIY ASARLARDA ZOONIMLAR POETIKASI: INSONIY XISLATLAR TALQINI (RUS VA UZBEK TILI
MISOLIDA)**
Annotatsiya

Maqolada rus va uzbek badiiy asarlarda zoonimlar poetikasining xos xususiyatlari va uning qiyosiy tahlili qalamga olimngan. Ta'kidlanishicha, zoonimlar poetikasi – bu inson va tabiat, til va tafakkur, madaniyat va o'ziga xoslik o'rtasidagi munosabatlarni tushunishga imkon beradigan nozik va ko'p qatlamli adabiy tahlil sohasi. Adabiyot zoonimlar orqali hayvon nafaqat kuzatish ob'ekti, balki inson qalbining ko'zgusi ham bo'lgan dunyoni modellashtirishning murakkab ishlarini amalga oshiradi.

Kalit so'zlar: zoonim, poetika, qiyosiy tahlil, inson va tabiat, til va tafakkur, madaniyat, adabiy tahlil, badiiy va tasviriy funktsiya.

**ПОЭТИКА ЗООНИМОВ В ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЯХ: ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКИХ
ЧЕРТ (НА ПРИМЕРЕ РУССКОГО И УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКОВ)**
Аннотация

В статье рассматриваются особенности поэтики зоонимов в русских и узбекских литературных произведениях и их сопоставительный анализ. Подчеркивается, что поэтика зоонимов – тонкая и многослойная область литературного анализа, позволяющая понять взаимоотношения человека и природы, языка и мышления, культуры и идентичности. С помощью зоонимов литература выполняет сложную задачу моделирования мира, в котором животные являются не только объектами наблюдения, но и зеркалами человеческой души.

Ключевые слова: зооним, поэтика, сравнительный анализ, человек и природа, язык и мышление, культура, литературный анализ, художественно-образная функция.

**POETICS OF ZOONYMS IN WORKS OF ART: INTERPRETATION OF HUMAN QUALITIES (ON THE EXAMPLE
OF RUSSIAN AND UZBEK)**
Annotation

The article examines the specific features of the poetics of zoonyms in Russian and Uzbek works of art and its comparative analysis. It is emphasized that the poetics of zoonyms is a subtle and multi-layered area of literary analysis that allows us to understand the relationship between man and nature, language and thought, culture and identity. Through zoonyms, literature performs the complex task of modeling the world, where the animal is not only an object of observation, but also a mirror of the human soul.

Key words: zoonym, poetics, comparative analysis, man and nature, language and thought, culture, literary analysis, artistic and descriptive function.

Kirish. Zamonaviy tilshunoslik va adabiyotshunoslik badiiy matndagi alohida leksik-semantik guruhlarining semantikasi va funksiyasini o'rganishga tobora ko'proq murojaat qilmoqda, chunki ularda xalqning dunyoqarashi shifrlangan. Shu nuqtai nazardan, adabiyotda ramziy, majoziy va idioetnik salohiyatga ega bo'lgan zoonimlar – hayvonlarni bildiruvchi leksemalar poetikasi alohida qiziqish uyg'otadi. Zoonimlar nafaqat nominativ, balki badiiy va tasviriy funktsiyani ham bajaradi, madaniy arxetiplarni, folklor an'alarini va individual mualliflik ma'nolarini aks ettiruvchi assotsiativ qatorni tashkil qiladi.

Zoonimlarning badiiy nutqda ishlashi muammosi uzoq vaqtdan beri sof leksikografik qiziqish doirasidan chiqib ketgan va fanlararo yondashuvni talab qiladi – poetika, semiotika, etnolingvistika va kognitiv tilshunoslikka asoslangan[1]. Shu bilan birga, rus va o'zbek adabiy an'alaridagi zoonimlarni qiyosiy tadqiq etish hayvon obrazlari she'riy tasvirining ham umuminsoniy, ham milliy o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash imkonini beradi, bu esa, tadqiqotga muhim qiyosiy madaniy jihat beradi.

Zoonimlarni poetik tizimning elementi sifatida o'rganish keng ko'lamli nazariy va uslubiy yondashuvlarga

asoslanadi. Avvalo, bu zoonimning matndagi ma'nosi va vazifasini aniqlashga qaratilgan struktur-semantik tahlildir.

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu tadqiqotning maqsadi rus va o'zbek adabiyotidagi zoonimlarning poetikasini ularning semantik yuklamasi, uslubiy vazifalari va madaniy-etnik timsoli prizmasi orqali aniqlash va tavsiflashdan iborat. Tadqiqot zoonimlar muallifning dunyo haqidagi kontseptsiasining asosiy elementlariga aylangan aniq matnlarni tahlil qilishni o'z ichiga oladi.

Tadqiqotning dolzarbligi tabiiy olam elementlari, xususan, zoonimlar orqali shakllangan badiiy tasvir mexanizmlarini o'rganishga bo'lgan qiziqishning ortishi bilan bog'liq. Madaniyatlararo muloqotni kengaytirish sharoitida madaniy o'ziga xoslikni ifodalash usullaridan biri sifatida zoonimlarda qayd etilgan poetik kodning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash alohida ahamiyatga ega.

Ishning uslubiy asosiga kognitiv tilshunoslik elementlari, xususan, ramkalar va tushunchalar nazariyasi ham kiradi. Bu nazariyaga ko'ra, zoonimlar ma'lum konseptual tuzilmalarning vakillari bo'lishi mumkin, masalan: "ayyor" (tulki), "jasorat" (sher), "sodiqlik" (it) va boshqalar. Bunday

tuzilmalar odatda madaniyatda barqaror, ammo etnolingvistik muhitga qarab o'ziga xos xususiyatlarga ega.

Ishning yangiligi qiyosiy yondashuvda bo'lib, zoonimlar nafaqat leksik birlik sifatida, balki ikki milliy adabiyot doirasida muayyan madaniy ma'no tashuvchisi sifatida tahlil qilinadi. Ilgari bunday tadqiqotlar epizodik bo'lib, asosan frazeologik birliklarni tavsiflash yoki badiiy kontekstdan tashqarida aniq zoonimlarni tahlil qilish bilan cheklanardi. Ushbu tadqiqot adabiy asarlardagi zoonimik obrazlarni yaxlit poetik va stilistik tahlil qilishga qaratilgan.

Adabiyot sharhi. Yu.M.Lotman tomonidan taklif qilingan poetik timsol tushunchasi ham muhim ahamiyatga ega. Unga ko'ra matndagi har bir poetik belgi qo'shimcha semantik yukni ko'taradi va madaniy kodlar tizimida ishlaydi [2].

A.V.Bondarko hayvonlarning leksik-semantik sohasini, ayniqsa, badiiy metafora tarkibida ikkilamchi nominatsiya va troplarining muhim manbai, deb hisoblaydi [3].

Etnolingvistika va tilshunoslik masalalariga alohida e'tibor qaratilib, ular doirasida zoonimlar milliy mentalitetni ifodalashga qodir madaniy belgilar sifatida talqin etiladi. O'zbek tadqiqotchisi D.A.Tosheva zoonimlarda o'rin olgan barqaror etnomadaniy stereotiplar, ulardan she'riy obrazlarda ifoda va ramziylikni kuchaytirish maqsadida foydalanishga ishora qiladi [1].

Fyodor Dostoevskiy "Jinoyat va jazo" romanida garovchi kampir obraziga hasharotlar xos xususiyatlarni beradi, bu esa, qahramonning begonalashuvini va uning ma'naviy tanazzulga qarshi ayanchli kurashini kuchaytiradi [5].

L.N.Tolstoyning "Anna Karenina", "Urush va tinchlik" asarlarida zoonimlar ham odamlarni (tulki, sher, sigir), ham tabiat holatlarini tasvirlash uchun ishlatiladi, bu esa, asarga organik sifat va falsafiy teranlik baxsh etadi. Masalan, Vronskiyning o'limi sahnasida ishlatilgan ot tasviri nafaqat jismoniy qurbonlikni, balki erkaklik idealini yo'q qilishni ham anglatadi [5].

Rus she'riyatida zoonimlar alohida o'rin tutadi. A.S.Pushkin asarlarida hayvon obrazlari ko'pincha shaxsiy erkinlik va she'riy ilhomni ifodalaydi (masalan, "Xudoning qushi bilmas..." she'ridagi qush obrazi). S.Yesenin uchun bular ko'pincha uy hayvonlari, sigir, qo'y, ot bo'lib, ular vatan, qishloq, tabiat va milliy arxetip timsoli bilan bog'liqdir [5].

She'riy nutqdagi zoonimlar qo'shimcha ma'nolar bilan to'ldirilgan semiotik komplekslarni ifodalaydi. Ular muallif kontseptsiyasining bir qismi bo'lishi mumkin. Masalan, B. Pasternakda bo'ri, ayiq, ot obrazlari ichki kurash, fojia, shu bilan birga qahramonlik bilan bog'langan [5].

Tahlil va natijalar. Rus badiiy an'anasi juda ko'p ramziy va metaforik tasvirlar, shu jumladan zoonimlar bilan ajralib turadi. Rus adabiyotida hayvon tasviri nafaqat tavsiflovchi, balki chuqur ramziy funktsiyani ham bajaradi, ko'pincha xarakterning ichki holatini, odamlar o'rtasidagi munosabatlarni, ijtimoiy va falsafiy to'qnashuvlarni ifodalaydi.

Rus adabiy an'analarda "yovvoyi – uy" dioxotomiyasi ko'pincha zoonimlar orqali ifodalanadi. Yovvoyi hayvonlar (bo'ri, ayiq, kalxat) xavf, erkinlik, tabiiy kuch bilan bog'liq bo'lsa, uy hayvonlari (sigir, it, ot) mehnat, sabr, qurbonlik bilan bog'liq. Bu qarama-qarshilik ko'p hollarda dramatik to'qnashuvlar va personajlarning axloqiy va falsafiy aks ettirilishi uchun asos bo'ladi.

O'zbek adabiyoti, xuddi rus tili kabi zoonimik obrazlarning boy palitrasiga ega, lekin ularning ramziy ko'rinishida Sharq an'analari, islom falsafasi, turkiy xalq og'zaki ijodi va agrar mentalitet bilan bog'liq bo'lgan boshqa madaniy kodlar ko'p uchraydi.

O'zbek adabiyotida hayvonot timsoli folklor g'oyalari bilan chambarchas bog'liq. Masalan, tulki xalq ertaklarida ayyorlik va aql-zakovatni ifodalovchi keng tarqalgan personajdir. Bu obraz 20-asr she'riy nutqida o'zgargan: Erkin Vohidov ijodida u hiyla-nayrang emas, balki ehtiyotkorlik va og'ir sharoitlarda omon qolish qobiliyatini ifodalashi mumkin [1].

Abdulla Oripov she'riyatida zoonimlar milliy o'zlikni ifodalash uchun ishlatiladi. Uning uchun ot shunchaki hayvon emas, balki yo'l, ozodlik sari harakat, tarixiy xotiraning majozidir. Ijodkor asarlarida jonivorlar va ularga xos xususiyatlar majoziy yo'sinda talqin etiladi va natijada ibratomuz xulosalar chiqariladi. Hayvonot dunyosining sirli va g'aroyib olami shoirning falsafiy, ijtimoiy, ma'rifiy qarashlarini bayon etishda bir vosita vazifasini o'taydi. Masalan, "Tilla baliqcha", "Arslon chorlagandi... (Erkin Vohidovga)", "Arslon va inson", "Qaldirg'och" kabi she'rlarida ayni holatlarni kuzatishimiz mumkin. "Qaldirg'och" sarlavhali she'rda qaldirg'och va chumchuq haqida gap boradi va qaldirg'ochning himmati insonlarga o'rnatilgan qilib ko'rsatiladi. Shoir birbiriga yaxshilik qilishga odatlangan, o'zgalardan kerak chog'ida yordamini ayamaydigan kishilarga insoniyatning hamisha muhtoj ekanligi to'g'risidagi mulohazasini bayon etadi [6].

O'zbek adabiyotida zoonimlar bilan mifopoetik g'oyalar o'rtasidagi bog'liqlik ayniqsa seziladi. Masalan, lochin yoki arslon an'anaviy mardlik va qudrat timsoli bo'lib, qahramonlik dostonlarida ("Alpomish", "Gurug'li") ko'p qo'llanilgan, keyinchalik zamonaviy adabiyotda adolat va kuch timsoli sifatida qayta talqin qilingan. Sobir O'nar kabi zamonaviy yozubchilar bu jonivorlarni ekzistensial kalitda – qahramonning ichki holatlari, bo'ysunish va kurash o'rtasidagi tanlovi in'ikosi sifatida talqin etadilar [1].

Zoonimlar orqali amalga oshirilgan "sof – nopok" dioxotomiyaning madaniy jihati ham qiziq. Masalan, diniy sabablarga ko'ra badiiy nutqda deyarli uchramaydigan cho'chqa madaniy tabuga aylanadi, uning tilga olinishi faqat salbiy qabul qilinadi. Shu bilan birga, it va eshak obrazlari istehzoli, ba'zan haqoratomuz tarzda qo'llanilishi ham o'zbek jamiyatining ijtimoiy-madaniy munosabatlarini aks ettiradi.

Rus va o'zbek adabiyotidagi zoonimlarni tahlil qilishga qiyosiy yondashish ularning she'riy faoliyatining universal mexanizmlarini ham, madaniy va milliy talqinlarning o'ziga xos xususiyatlarini ham aniqlash imkonini beradi. Hayvonlar insonning umuminsoniy ontologiyasining bir qismi bo'lib, tabiiy va madaniy xususiyatlarga asoslangan badiiy tasvirni shakllantirishda ishtirok etadilar, lekin har bir adabiy an'anada ular turli yo'llar bilan faollashadi.

Ikkala adabiyotda ham zoonimlar ko'pincha shaxs obrazining metaforik yoki ramziy kengaytmasi rolini o'ynaydi. Biroq, farq hukmron madaniy birlashmalarda yotadi. Masalan, rus adabiyotidagi (ayniqsa, xalq ertaklari va romanlarida) "bo'ri" zoonimi xavf, izolyatsiya va ichki kurash bilan bog'liq. Ushbu turdagi zoonimlar hatto unvonga aylanadi: L.N. Tolstoy – "Xolstomer", I.S.Turgenev da – "Mumu", A.P.Chexov – "Kashtanka" va "Oq frontli", A.Kuprin – "Oq pudel" va "Zumrad", I.A. Bunin – "Chang orzulari" va boshqalar unchalik mashhur emas. Qolaversa, bu asarlardagi voqea ko'pincha... bu hayvonlarning o'zlari (Xolstomer, Kashtanka) tomonidan aytiladi. Uning mualliflik niyatidan kelib chiqib, I.S.Turgenev hikoyachini (shaxs sifatida) tanishtirishdan bosh tortdi va ayniqsa, hikoyaning bosh qahramonlarini - it va kar-soqovni so'zsiz qildi [7].

Ot timsoli ikkala an'ana zoonimlari poetikasining eng muhim elementlaridan biridir. Rus adabiyotida ot (ayniqsa, L.N.Tolstoy, N.V.Gogol asarlarida) mehnatni, kamtarlikni, insonning tabiat va qishloq hayoti bilan chambarchas bog'liqligini ifodalaydi [5]. O'zbek adabiyotida ot qahramonlik kodining elementi bo'lib, milliy doston, cho'l

sivilizatsiyasi unsurlari hamda qurbonlik va “vatanparvarlik” tushunchalari bilan bog'liq [4].

“It” har ikkala madaniyatda ham noaniq ma'noga ega. Rus an'analarda u sodiq do'st bo'lishi mumkin (masalan, Turgenev va Tolstoyning hikoyalarida), fidoyilik ramzi. O'zbek adabiyotida it ko'pincha kamsituvchi ma'noda – past ijtimoiy mavqeni qoralash yoki tashbeh sifatida namoyon bo'ladi, bu diniy va madaniy munosabat (xususan, islom dinida uyda it bo'lishini taqiqlash) bilan izohlanadi [5].

Zoonimlar kuch metaforasi sifatida ham ikki an'anada turlicha namoyon bo'ladi. Demak, o'zbek adabiyotida, ayniqsa, epik matnlarda sher (arslon) obrazi adolatli xon, jangchi, homiy timsoli hisoblanadi. Rus adabiyotida, aksincha, bu tasvir unchalik faol ishlatilmaydi va ko'pincha qarg'az olingan (inijl yoki qadimiy) an'analarda uchraydi.

Kinoiy zoonimlarni solishtirish qiziq. Rus adabiyotida istehzo ko'pincha qurbaqa, mushuk, cho'chqa, chumchuq obrazlari orqali ifodalanadi. Masalan, Gogolda hayvonlar insonning zaif tomonlarini masxara qilib, satira asboblari sifatida xizmat qiladi. O'zbek adabiyotida xuddi shunday vazifani eshak (eshak) va tovuq (tovuq) obrazlari bajaradi, biroq ayni paytda “o'ziniki” hayvonlarga – kundalik hayotda odamga hamroh bo'lgan tuya, sigir, qo'yga hurmatli munosabat saqlanib qolgan.

Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatadiki, asosiy semantik tuzilmalardagi o'xshashlikka qaramay, zoonimlar madaniy kodlar, diniy ko'rsatmalar va ijtimoiy me'yorlarga qarab turli xil mazmun bilan to'ldiriladi. Badiiy matnni sharhlashda ham, tarjima qilishda ham bu farqlarni hisobga olish kerak, chunki ramziy yukni madaniy xususiyatlarni tushunmasdan buzish mumkin.

Badiiy adabiyotda zoonimlar poetikasini tahlil qilish tilshunoslik, adabiyotshunoslik, madaniyatshunoslik va kognitiv semiotika uslublarini o'zida mujassam etgan tizimli yondashuvni talab qiladi. Zoonimlar matnda bir vaqtning o'zida denotativ, konnotativ va ramziy ma'noga ega bo'lgan ko'p darajali semantik birliklar vazifasini bajaradi.

Qo'llaniladigan uslubiy yondashuvlar orasida kognitiv-diskursiv tahlil alohida ahamiyatga ega bo'lib, zoonimiyani atrofdagi dunyoni kontseptsionalash elementi sifatida ko'rib chiqishga imkon beradi.

Tadqiqotchilar zoonimlar “odam”, “jamiyat”, “dunyo” tushunchalarini shakllantirishda ishtirok etishini ta'kidlaydilar, chunki adabiyotda hayvonlar ko'pincha qahramonlarning axloqiy va psixologik xususiyatlarini aniqlash uchun ishlatiladi [4].

Zoonimlarni o'rganishda kadrlar tahlili ham keng qo'llaniladi: har bir zoonimni xulq-atvor stsenariylari, baholashlari va talqinlarini belgilovchi madaniy ramkaning bir qismi sifatida tushunish mumkin. Masalan, rus madaniyatidagi “bo'ri” ramkasi rollarni o'z ichiga oladi: ovchi, quvg'in, yolg'iz, dushman jonzo.

Semantik tahlil, ayniqsa, etnolingvistika doirasida ham muhim ahamiyatga ega. Bu bizga maqol, matal, afsona va dostonlarda qayd etilgan hayvonlarning turg'un tasvirlarini

aniqlash imkonini beradi. Masalan, rus tilidagi “ot kabi ishlaydi”, “lochindek yalang'och”, “bo'z bo'ri” iboralar hayvonlarning inson hayoti va ongidagi o'rni haqidagi chuqur fikrlarni aks ettiradi. O'zbek madaniyatida zoonim antropotsentrik ramkaga kiritilgan “ot erkakning yarim jonidir” (“ot – odam ruhining yarmi”) kabi iboralar ham xuddi shunday vazifani bajaradi.

Badiiy matndagi zoonimlarning grammatik va leksik funksiyalarini aniqlashga qaratilgan struktur-semantik tahlildan foydalanish ham samaralidir. Bu yerda ularning sintaktik muhiti xususiyatlari, metaforalanish darajasi va turli janrlarda (nasr, she'r, dramaturgiya) qo'llanish chastotasini o'rganamiz.

Bundan tashqari, pragmatik jihatni hisobga olish kerak: adabiyotdagi zoonimlar ko'pincha aksiologik belgilash funktsiyasini bajaradi. Hayvonlar tasvirlari orqali muallif shaxsiy yoki madaniy baholarni ifodalaydi va axloqiy va estetik ko'rsatmalarni shakllantiradi. Shu nuqtai nazardan, E.K. Iskenderovanning so'zlariga ko'ra, “zoonimlar o'ziga xos kodga aylanadi, bu orqali muallif hikoya tuzilishida yashiringan chuqur ma'nolarni beradi” [4].

Metodologiyada fanlararo yondashuvga, ayniqsa qiyosiy tadqiqotlarga alohida e'tibor beriladi. Tilshunoslik va tarjimashunoslikning o'zaro ta'siri badiiy asarlarni rus tilidan o'zbek tiliga va aksincha tarjima qilishda zoonimlarni moslashtirish strategiyalarini aniqlash imkonini beradi. Zoosimbolizmni noto'g'ri tushunish badiiy tasvirning buzilishiga olib kelishi mumkin, bu ayniqsa milliy rangdagi zoonimlar (masalan, ayiq yoki tuya tasvirlari) uchun dolzarbdir.

Xulosa. Badiiy matnlar tahlili shuni ko'rsatadiki, zoonimlar personajlarni tavsiflash, muhit yaratishdan tortib, falsafiy g'oyalarni ifodalash, ziddiyatlarni kuchaytirishgacha bo'lgan ko'p qirrali vazifalarni bajaradi. Rus adabiyotida zoonimlar ko'pincha xarakterlarning ichki holatini aks ettiruvchi yoki ijtimoiy jarayonlarni metaforalashtiruvchi universalistik va psixologik xususiyatga ega bo'ladi. O'zbek adabiyotida zoonimlar epik an'ana, milliy qadr-qimmat tushunchasi, jamoa xotirasi, shuningdek, islom madaniy konteksti bilan chambarchas bog'liqdir.

Qiyosiy yondashuv shuni ko'rsatadiki, bir xil zoonimlar turli xil semantik va ramziy yuklarni ko'tarishi mumkin. Shunday qilib, bo'ri, ot, it, sher, ayiq har ikki tilda ham boy ma'no qatlamlarini o'z ichiga oladi, lekin ular janr, asarning yozilish vaqti, muallif niyati va jamiyatning madaniy munosabatlariga qarab ochiladi. Shunday qilib, zoonimlar matn va madaniy voqelik o'rtasidagi semiotik ko'pri bo'ladi.

Zoonimlarni uslubiy jihatdan asosli o'rganish kognitiv, ramka, semantik va pragmatik yondashuvlarni uyg'unlashtirishni talab qiladi. Bu zoonimlarni alohida birliklar sifatida emas, balki hayvon belgi, ramz, tasvir va ma'no tashuvchisi vazifasini bajaradigan yagona madaniy va badiiy makonning elementlari sifatida talqin qilish imkonini beradi.

ADABIYOTLAR

1. Тошева Д.А. «Зооним компонентли мақолларнинг лингвокуль-турологик хусусиятлари», 10.00.11–Тил назарияси. Амалий ва компьютер лингвистикаси. фалсафа доктори (PhD) диссертацияси. Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети.
2. Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М.: Языки русской культуры, 1996. – 464 с
3. Бондарко А.В. К проблеме функционально-семантических категорий. Вопросы языкознания, 1967, № 2, с. 18-31.
4. Iskenderova E. K. «Qoraqalpoq tilidagi zoonimlarning lingvomadaniy tahlili», 10.00.03 – Qoraqalpoq tili (filologiya fanlari). falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. Nukus davlat pedagogika instituti.
5. Суперанская А.В. . Теория и методика ономастических исследований. – Москва: Наука, 1986. – 256 с
6. Орипов А. Танланган асарлар. Тўрт жилдлик. Иккинчи жилд. – Т.: Фафур Фулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 2001. – 496 б.
7. Ибрагимов Б.Н. Поэтика народных символов в литературе Центральной Азии / Б.Н. Ибрагимов // Вопросы литературы. -2021. -№ 3. -С. 60–70.